

Posudek oponenta disertační práce PhDr. Alice Lukešové
“Kulturní identita Mexika a Argentiny ve vybraných esejích”
předkládané v roce 2022 na Ústavu románských studií

I. Stručná charakteristika práce

Práce PhDr. Alice Lukešové se zabývá tématem kulturní identity, a to prostřednictvím studia spisovatelů z Mexika (A. Reyese, S. Ramose, O. Paze) a Argentiny (R. Rojase, E. Martíneze Estrady, E. Sábata). Záměrem autorky je jednak popsat, jakým způsobem tyto esejisté uvažovali o konceptu identity v kontextu mexického či argentinského národa, ale rovněž zamyslet se nad otázkou, zda je v jejich přístupu možné nalézt shodné rysy, a to i napříč oběma národy, tedy v celém kulturním areálu Hispanoameriky. Autorka ve své práci konstatuje, že přístup uvedených spisovatelů ke zkoumané otázce lze rozdělit do tří kategorií: harmonické míšení kultur, analýza povahy národa a otázka samoty ve vztahu k národní identitě. Autorka dochází k závěru, že i přes tyto rozdílné přístupy je v dílech studovaných spisovatelů možné identifikovat společné rysy v otázce promýšlení identity jednotlivých hispanoamerických národů, ale i Hispanoameriky jako celku.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Práce je jako celek vypracována kvalitně a odpovídá požadavkům na disertační práci, a to jak po stránce obsahové, metodické i formální. Autorka ve svém přístupu prokazuje, že má velký vhlad do tematiky hispanoamerického eseje a literatury jako celku, a zároveň je ze studovaných děl patrné, že autorka disponuje rovněž teoretickým základem, na němž staví analýzu konkrétních děl či myšlenek. Kapitoly věnované jednotlivým spisovatelům jsou přehledně strukturované, autorka se věnuje každému z nich rovným dílem, byť se domnívám, že u některých esejistů je zpracování tématu autorce bližší, a tudíž analýza textů plynulejší. Tato část práce je stěžejní, jelikož je možné z ní vyvodit závěry, které autorka kvalitně shrnuje v poslední části práce. Domnívám se však, že v úvodu práce je pro autorku obtížnější nalézt způsob, jak dosáhnout vyvážené generalizace a shrnutí záměru práce na úkor zabíhání do jednotlivostí, jimž se pak oprávněně věnují samostatné kapitoly. Jinými slovy mám za to, že snaha o generalizaci působí v úvodní části těžkopádněji, což však vyvažuje závěrečná část práce, kde je celková analýza zdařilá a autorka zde dochází k vytyčeným cílům a dokáže je čtenáři srozumitelně a přesvědčivě podat.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

Práce je koherentní, jednotlivé části na sebe navazují a tvoří kompaktní celek. Myšlenky vytyčené v úvodu práce jsou podrobně rozpracovány v analytické části a srozumitelně shrnuty v části závěrečné. Autorka k celkové analýze a potvrzení své hypotézy z velké části využívá argumentaci, která je jasně formulovaná a čtenáři nečiní potíže ji porozumět.

Domnívám se však, že myšlenky v úvodní části práce by mohly být přesněji formulované, jelikož se nezdá opakovat či jsou parafrázované. Úvodní část tedy mnohdy působí dojmem, že autorka si vytyčila své cíle velmi jasně a má snahu zdůraznit záměr díla, aby bylo bezpečně jasno, k jakému závěru hodlá dojít. Autorka místy myšlenkově přeskakuje k již řečenému (např. str. 16, kde se autorka odvolává na důležitost eseje v hispanoamerickém prostředí) nebo opakuje jinými či podobnými slovy již řečené. To se týká nejvýrazněji autorčiny teze o shodných rysech napříč studovanými esey či literaturami, která se objevuje na str. 14, 15, 17 a dvakrát na str. 18. Osobně se domnívám, že tuto myšlenku by bylo

vhodné argumentačně rozvést spíše v závěru práce, kde by mohla být pro čtenáře snadněji stravitelná; naopak v samotném úvodu ji čtenář ještě nedokáže plně posoudit, a přesto je s ní opakovaně konfrontován. Není na škodu, pokud čtenář vstupuje do studia práce s jasnou představou, avšak z hlediska stavby argumentace bych osobně tento postup obměnila.

Text má zde problém s koherencí také v tom ohledu, že autorka odkazuje na dříve zmíněné termíny či myšlenky které však nejsou propojeny v rámci větších celků (odstavců), což působí nejasným či matoucím dojmem. Z mého pohledy by tedy bylo v úvodní části práce důsledněji používat stylistické prostředky, které zajistí plynulost interpretace myšlenek. Pokud by úvod práce byl strukturován na základě jednoduché myšlenkové linie, byla by pro čtenáře myšlenka samotné práce mnohem jasnější. Výše uvedený stylistický nedostatek se částečně přelévá i do kapitoly věnované esejistice Ricarda Rojase, a to především v první polovině této kapitoly. Naopak v následujících kapitolách je text již znatelně plynulejší a koherentnější. Z toho tedy usuzuji, že jakmile autorka nabyla argumentační jistoty, dařilo se jí výrazně lépe i ve stylistickém provedení.

Nutno podotknout, že práce jako celek, jakkoliv zpočátku působí lehce kostrbatým dojmem, je obsahově hodnotná a samotná interpretace děl je kvalitní. Zatímco jednotlivé kapitoly, které se věnují konkrétním spisovatelům, se místy opírají o kompilaci dosavadních interpretací, závěr velmi dobře shrnuje hlavní myšlenky jednotlivých studovaných děl a propojuje je do celkového kontextu. Autorka zde prostřednictvím jejich porovnání ukazuje, jakým způsobem v nich lze nalézt paralelu, či naopak odlišnosti. Uplatňuje zde svou vlastní tvůrčí analýzu, čímž samotnou práci kvalitativně povyšuje. Domnívám se, že prvky této osobní tvůrčí analýzy mohly být v rámci jednotlivých kapitol nejen naznačeny, ale již i o něco důkladněji reflektovány ve vlastní interpretaci. Celkově je však potřeba zdůraznit, že autorce se v její práci úspěšně podařilo popasovat se s tak rozsáhlou kulturní oblastí, jako je esejistika Mexika a Argentiny, byť pouze v omezeném úseku, což je pro účely této studie žádoucí. Osobně považuji za obzvláště hodnotnou kapitolu věnovanou Samueli Ramosovi, v níž oceňuji způsob, jakým autorka popsala Ramosův přístup k žánru eseje. Rovněž v kapitole týkající se Alfonse Reyese je patrné, že autorka věnovala velké úsilí interpretaci prolínání kulturních vlivů v mexické, potažmo hispanoamerické kultuře a vlivu míšení kultur na formování národní identity. Celkově je tedy možné konstatovat, že studována díla v rámci celé práce byla vybrána vhodně a autorce se úspěšně daří propojovat úvahy o národní identitě z protipólu Mexika a Argentiny.

Z hlediska formálního autorka prokázala, že umí pracovat s primární i sekundární literaturou, součástí práce je také obsáhlý seznam použité literatury, který svědčí o širokém záběru autorčiných vědomostí o studovaném tématu. V práci se jen zřídka objevují pravopisné nedostatky (čárky ve větách), celkově je však práce z gramatického i lexikálního hlediska bohatá.

IV. Dotazy k obhajobě

Domnívám se, že vzhledem k povaze studované problematiky, tedy formování národní identity a s tím spojené otázky národa, by bylo vhodné zamyslet se hlouběji nad vlivem Josého Martího na tvorbu analyzovaných esejistů. Autorka Martího v práci zmiňuje v kapitole A. Reyese a S. Ramose, zajímalo by mě však, jakým způsobem hodnotí autorka jeho vklad do debaty o národní otázce a vlastní svébytnosti napříč studovaným tématem. Je možné u některého z analyzovaných spisovatelů vysledovat konkrétní vliv jeho myšlenek, případně v jakém aspektu?

Prostřední část práce věnovaná studiu a porovnání děl S. Ramose a E. Martíneze Estrady je v mnoha ohledech bohatá na zásadní myšlenky a postřehy. Osobně se domnívám, že v této části práce se

autorce dařilo nejlépe pracovat se studovaným materiálem. Je možné z autorčina osobního pohledu zhodnotit, který ze dvou spisovatelů je v pokusu o analýzu duše národa pro ni osobně přesvědčivější?

Způsob analýzy formování svébytnosti mexického národa u S. Ramose se v mnoha ohledech vymyká obraznému myšlení, které autorka na mnoha místech zdůrazňuje jako vlastní pro hispanoamerickou literaturu. Je možné nalézt paralelu mezi přístupem S. Ramose a metodou jiného hispanoamerického esejisty, byť s řadou dalších odlišností? Neznamená odklon S. Ramose od literárního spolku *Ateneo de la Juventud* zároveň příklon zpět k předcházejícímu pozitivistickému přístupu?

Co se týká sekundární literatury, považuji výběr děl za vyvážený a vhodný pro účely této práce. S jakými studii autorka pracovala nejvíce v případě teoretických úvah o specifikách žánru eseje? Využila autorka nějakým způsobem publikaci Homi K. Bhabhy *Postkoloniální myšlení* v případě studia vlivů Evropy či USA na hispanoamerickou kulturu a identitu?

V. Závěr

Předloženou disertační práci předběžně klasifikuji jako *prospěla*.

13. 1. 2023

Lucie Núñez Tayupanta

